

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

III обикновено Народно Събрание.

(Втора сесия.)

XV. ЗАСЪДАНИЕ, ВТОРНИКЪ 27 СЕПТЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало въ 9 часа 50 мин. преди пладнѣ, подѣ председателството на г-на Д. Грекова.)

Председателъ (Звъни): Ще се чете списъка на депутатитѣ.

Секр. Шивачовъ: (Чете):

Отъ 55 души представители присъствуватъ 47 и отсъствуватъ 8 души.

Председателъ: Тѣй като болшинството на г-да представителитѣ присъствуватъ, обявявамъ засѣданието за открито.

Ще се четатъ протоколитѣ на миналитѣ засѣдания,

Секр. Шивачовъ: (Чете протоколъ X).

Председателъ: Има ли нѣкой отъ г-да представителитѣ да направи нѣкоя забѣлѣжка върху прочетения протоколъ? (Нѣма).

Председателъ: Тѣй като точността на протокола не се оспорва, обявявамъ го за окончателенъ.

Секр. Шивачевъ: (Чете XI пр.)

Председателъ: Има ли да се направи нѣкоя забѣлѣжка върху този протоколъ?

Анневъ: Моля да се забѣлѣжи, че азъ не съмъ отсъствувалъ. Може би г-нъ Шивачовъ да не е чулъ, когато азъ вземахъ участие въ разискванията въ това засѣдание.

Шивачовъ: Тѣй като стенографическитѣ протоколи бѣлѣжатъ: кой отсъствува и кой послѣ дохажда, то може би тамъ да е забѣлѣжено, че г. Анневъ послѣ е дошелъ; но азъ съмъ длъженъ да го запиша въ началото, че той отсъствува. Тѣй на пр. г. Манафовъ сега дойде, но азъ съмъ го записалъ, че той отсъствувалъ, когато се четеше спи-

ска. А по-надолу се говори, че той взема участие въ разискванията.

Д-ръ Помяновъ: Нѣка да се поправи, че е дошелъ; защото може би той да не вземе участие въ разискванията, и тогава ще се счита че е отсъствувалъ.

Д-ръ Цачевъ: Сжщото нѣщо стана и съ нашитѣ събратия мюсюлмане; тѣ по-послѣ дойдохъ, и понеже не взехъ участие въ разискванията, забѣлѣжени сж за отсъствующи; за това да се каже въ протокола, че еди-кой дойде по-послѣ — слѣдъ прочитанието на протокола.

Шивачовъ: Азъ съмъ съгласенъ да се забѣлѣжи.

Председателъ: Тогава ще стане поправка за лицата, които сж дошли послѣ откриваньето на засѣданието. Друго като нѣма да се забѣлѣжи, обявявамъ протокола за окончателенъ

Секр. Шивачовъ: (Чете XII пр.)

Председателъ: Има ли нѣкой отъ г-да представителитѣ да направи нѣкоя забѣлѣжка върху прочетения протоколъ?

Батановский: Тука се споменува въ протокола, че запитваньето било прекратено; мисли, че не е прекратено (Председателъ: Не прекратено, а «препратено» се казва въ протокола), тогава добръ.

Председателъ: Има ли нѣкой да направи друга забѣлѣжка? (Нѣма) Тѣй като нѣма друга забѣлѣжка, обявявамъ протокола за окончателенъ.

Г-да Представители!

Преди да пристъпимъ къмъ дневния редъ, искамъ да подложж на Нар. Събрание единъ въпросъ, който се отнася до построяването на черквата «Св. Александър Невский.» Всички знаемъ, че въ миналата сесия Нар. Събрание гласува за тая цѣль 100 хил. франка и се предполага, че тази помощъ ще се повтори нѣколко години на редъ. Сега има тука испратени нѣколко планове отъ С. Петербургската «Дума»; тия планове сж направени съ единъ конкурсъ, обявенъ отъ С. Петерб. «Дума». И по между плановѣтъ, които сж биле припознати за най-добри, сж и тѣзи, които сж испратени тука. С. П. Дума ни подарява тѣзи планове, и остава да си изберемъ този, който ни хареса да приложимъ за черквата, за която вече основний камъкъ е положенъ. Тѣй като за тая черква има събрано едно количество отъ 500 хил. фр., не достатъчно да се свърши, но поне достатъчно да се начене и да се тури основата, може още отъ сега да се избере единъ отъ тия планове, и да се направи така, щото да бжде удобоиспълнимъ за насъ, като се поправи и се махнатъ нѣкои украшения; тѣй като всѣка постройка по тѣзи планове струва 400 хил. рубли. И като се одобри единъ, да се вземе, и на пролетъ да се положи основата. За туй по желанието на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО тѣзи планове се донесоха тука, за да ги видятъ г-да представителитѣ, и да се произнесатъ: по кой планъ да се начене строението. Тѣ се намиратъ отъ вѣнътъ въ стаята и всѣки може да ги види. Азъ мисля, че ние не сме компетентни да се произнесемъ по кой планъ да се начне строението. Моето мнѣние е да се предостави това на Негово Височество, и Той заедно съ нѣкои архитекти да рѣшятъ, кой планъ да се вземе, и да се направи удобоиспълнимъ.

Приема ли Нар. Събрание предложението, което направихъ тука?

Фил. Мариновъ: Желателно би било да бжде заедно съ Мин. Свѣтъ.

Председателъ: Добре това нѣщо приема ли се? (Всички: приема се). Тогава възлага се на Н. Височество, който заедно съ Мин. Свѣтъ ще приеме: кой планъ да влѣзе въ дѣйствиe.

На дневенъ редъ стои разискванието върху прошениято на нѣкои депутати за отлаганье Събранието.

Шивачовъ: (Чете):

До Г-на Председателя на III Обикн. Събрание.

Долуподписанитѣ имаме честъ, да Ви заявимъ г-не председателю, че понеже настоящата сесия бѣше свикана само

за нѣколко дена, и понеже слѣдъ преобръщанието ѝ въ обикновенна, ти ще се продължи цѣли 2 мѣсяци и може би и повече, а ние не сме распоредили частнитѣ си занятия за такъвъ продължително врѣме, и чувствуваме необходима нужда за нарѣжданieto на дѣлата си, въ слѣдствие на което най-учтиво молимъ распорѣжданieto Ви г-не Председателю, да благоволятъ и подложите настоящето ни на благоусмотрението из почитаемото Народно Събрание, за да постанови и отложи засѣданието за нѣколко време, за да имаме възможность да се завърнемъ по домоветѣ си, и слѣдъ като наредиме частнитѣ си занятия, да се завърнемъ на опредѣленийтъ отъ почитаемото Нар. Събрание срокъ, и тогавъ да продължимъ засѣданията, изъ между което врѣме, вѣроятно ще има възможность и уважаемото ни Правителство, да представи приуготовляющитѣ се уже отъ него законопроекти на преглѣждане.

Съ отличното уважение сми:

Слѣдватъ 29 подписа отъ г-да представителитѣ.

Въ гр. Софiя 15 Септ. 1883 год.

Азъ мисля, че този въпросъ е рѣшенъ, понеже повече отъ 30 души заявиха, и вѣрвамъ, че не може никой да бжде противъ това предложение. Може би да не приематъ само тия, които сж тука, но много сж отъ вѣнътъ и тѣ всички сж съгласни за отпущъ. За това, моля Народно Събрание да приеме просбата на тия представители.

М-ръ Цанковъ: Това прошение е писано преди много дена и отъ тогава много обстоятелства се измѣниха; за това, моля Нар. Събрание, да го разиска по-напредъ и тогава да видимъ, да ли трѣбва да рѣши да се приеме или не.

Д. Попшовъ: Това прошение азъ не съмъ подписалъ, и не съмъ противенъ да се отложи сесията. Но има нѣкои, които сж отъ много далечни мѣста; тѣ какъ ще дойдатъ презъ декемврия, може би, тогава Дунава да е замръзналъ. Освѣнъ това тѣ ще трѣба да похарчатъ по 100 и до 400 лева; отъ гдѣ ще се взематъ тия пари?

Д-ръ Цачевъ: По мое мнѣние, каквито дебати и да правиме относително туй прошение, ще бждатъ излишни; защото тука, г-да представителитѣ, които сж подписали това прошение, сж подписали съзнателно, за това, мисля, да не губимъ врѣме, но да пристъпимъ къмъ приеманьето на предложението, направено отъ 35 души, г-да представители. Да опредѣлимъ срока за завърщаньето тука на 20-ий Ноемврий.

Шивачовъ: Азъ искахъ да кажж същото, което каза г-нъ Д-ръ Цачевъ; само ще бжде добръ да се съгласимъ, да дойдемъ на 1-ий Декемврий. (Гласове: Още не е рѣшенъ

въпроса!) Рѣшенъ е, защото подписитѣ сж по-много отъ 35 души, понеже рѣшаваме по вишегласие. Правителството ни вика за не по-много отъ 4 дена; въѣкой е оставилъ работата си „ана—като“; за това да се приеме нашето прошение и да рѣшимъ на първий Декемврий да дойдемъ пакъ.

Батановски: Правителството ни е повикало и ни заплаща даже прогонни за идването и отиването. Но по нашето желание, ние замолихме Н. ВИСОЧЕСТВО и Той обърнѣ извънредната сесия на обикновена. Послѣ пакъ искаме, да се отложи сесията за 15 Ноемврий. Но като се отложи, ние сами трѣбва да си платиме разноскитѣ, защото това става по нашето желание. Нашитѣ разноски не сж голѣми, защото ние не сме нѣкои Европейци, што да дохождамъ съ 4 конѣ; ние сме Българи. Азъ съмъ взелъ 40 лева прогонни, съ тѣхъ може 3 пѣти да дойдѣ. Г. Попповъ е взелъ 300 лева, той може съ сжитѣ пакъ да отиде и да се върне. Ние не сме нѣкои Европейци, и трѣбва да правиме икономия. Пълномощии, конституция, пакъ окото ти е все около парата. (Веселие.)

Анневъ: Преди да се произнесемъ за отлагането на камарата, има другъ единъ въпросъ, именно този, който повдигнѣ г. Попповъ; защото не се поменува нито въ правилника, нито въ конституцията за него. Тука се предполага, че ще се похарчатъ два пѣти по-много пари, защото ще си отидемъ и пакъ ще дойдемъ; да рѣшиме този въпросъ, който е малко щекотливъ. Колкото за разноскитѣ, това е други въпросъ; г-нъ Батановски може да си отиде и пенѣ. (Смѣхъ.) Трѣбва по-напредъ това да се опредѣли, а послѣ да ли ще можемъ да си отидемъ или не.

Попповъ: Ще отговоря на г-на Цачева, че неговото ходенѣ и дохожданѣ е тука; но, който има да ходи 100 часа, той не може така лесно да си отиде и дойде. А колкото за г-на Батановски, че малко харчилъ, това негова работа, той може и само хлѣбъ да яде. (Смѣхъ.)

Д-ръ Помяновъ: Повдигнатия въпросъ не се рѣшава само отъ насъ, както мисли г-нъ Шивачовъ и онѣзи, които сж подписали това прошение; защото насъ сж ни викали тука за една работа, която трѣбва да я свършиме. Ако ли искаме да се отложи сесията, трѣбва да вземемъ съгласието на правителството. Както сме дошли съ това съгласие, така и сега, ако си отидемъ, пакъ трѣбва тѣхното съгласие. Но каза се, че насъ ни викахъ за извънредна сесия, а сега се обърнѣ въ редовна законодателна и ще се продължи Събраниято за 2 мѣсеца или по-много, и ние не сме си пригответи у дома. Кой ще каже отъ Васъ, че като сж ни повикали на извънредна сесия, работата ще бѣде за 4 или 5

дена свършена? Въѣко такова предположение е безъ никакво основание. Разбира се, азъ казахъ и по-напредъ, че щомъ работата не може да се кара по нататѣкъ, щомъ нѣма приготвени законопроекти, и щомъ нѣма приготвенъ бюджетъ, тогазъ, разбира се, и съгласието на правителството ще имаме твърдѣ лесно. Тогава то може да ни каже, че за единъ мѣсець или 2 недѣли да се отложи сесията; а безъ съгласието на правителството да рѣшаваме, това е превишение на нашитѣ права. То би било все едно като да викатъ нѣкого на свадба и той отива, а послѣ да каже тамъ, азъ би желалъ да се отложи свадбата (Веселие). Но да видимъ другитѣ свадбаре и зетя, ще ли се съгласятъ на това? (Не е истина. Смѣхъ.) Безъ друго трѣбва тука и съгласието на правителството. Колкото за туй, азъ ми се чини да помолимъ днесъ представителитѣ на правителството, които сж тука да ни явѣтъ: съгласни ли сж и тѣ и иматъ ли приготвенъ бюджета, който има да се разгѣжда и измѣненията на конституцията. Ако може това да стане, тогава може въ 10 или 12 засѣдания да свършимъ работата. И тогава ние сами ще се освободиме отъ ония разноски, които трѣбва да правиме, като се връщаме и дохождаме. За туй, искахъ да кажѣ, че този въпросъ, ако и 45 души да сж подписали, не зависи отъ насъ.

М-ръ Цанковъ: Азъ ще потвърдѣ думитѣ на г-на предговорившия. 129 чл. отъ конституцията казва: (Чете го).

Туй ясно е казано. Засѣданията на Нар. Събрание сж отъ 15 Октомврия до 15 Декемврия. До като двѣтъ страни не се съгласѣтъ, не може да бѣде. Нашата сесия значи, че се продължава два и ако трѣбва да се продължи по-много отъ два мѣсеци, то зависи отъ НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО и отъ Събранието. То е изрично казано и Вие знаете твърдѣ добрѣ, че Нар. Събрание не може само да рѣши този въпросъ. За туй азъ поддържамъ рѣчѣта на г-на Помянова, и за това трѣбва да чуете първо мнѣнието на правителството и послѣ да рѣшавате. Правителството знае, че желаете да имате единъ отпускъ, и правителството отъ своя страна го одобрява, защото не е пригответило своитѣ законопроекти, както за бюджета, тѣй и за нѣкои закони, които сж неизбѣжни, сжщо и законопроектъ за измѣненията на конституцията. За туй, правителството непременно трѣбва да се съгласи предварително за туй нѣщо. Правителството не се противи, може отпускъ да стане, но мисля, че отъ депутатитѣ, които искатъ отпускъ, сж твърдѣ малко. (Гласове: Всички.) Т. е. по-малко сж тия, които иматъ нужда да си идѣтъ, а другитѣ нѣма да си отидѣтъ. За туй правителството е на мнѣние, че преди да си идѣтъ, да се опредѣлятъ 3 комисии. Или

Нар. Събрание да опредѣли една коммисия, която да се занимава съ тритѣ главни въпроси. Правителството иска да продължава коммисията отъ сега още, понеже ще има малко по малко работа за бюджета; защото, до сега въ всѣко Събрание най послѣ и въ кратко врѣме се е рѣшавалъ всѣкога най важния законъ. Азъ мисля, че трѣба сега да опредѣли Народното Събрание една коммисия за бюджета, на която може да се възложатъ и други въпроси, а тия въпроси сж за измѣнението на конституцията, и нѣкои закони, които сж неизбѣжни за М-ството, за да може да нарежда работата споредъ програмата, която чухте. Сега, истина, може да има въ тѣзи коммисия лица, за които неизбѣжно е да си отидѣтъ, но тѣ могатъ да си отидѣтъ за малко и пакъ да се върнатъ.

Но тѣзи работи трѣбва да сж приготвени, когато се върнатъ другитѣ представители, защото слѣдъ завършването имъ не може да се бавятъ по-много отъ единъ мѣсець, на пр. до коледа и нова година. За тѣзи празници правителството не може да Ви въздържа. За туй, като рѣшавате въпроса за отпускъ, трѣба да гледате, щото тази сесия да се свърши до празникитѣ — 25 декемврия; и преди да се разидете отъ тука, да се избере или една само или по-много коммисии, да разгледатъ всичкитѣ тѣзи въпроси. Но азъ мисля, че една коммисия е доста; защото депутатитѣ не сж многочислени, щото коммиситѣ да бждатъ по-много. Върху туй сега да разискваме, а послѣдната дума ще каже послѣ.

М-ръ Икономовъ: Азъ има да добавя на думитѣ, които каза г-нъ Председателя, че въ предишната сесия бѣше опредѣлило Нар. Събрание нѣколко души да разгледатъ работитѣ на нашето бивше строително отдѣление; днешното М-рство на Общ. Сгради незнае, какъ да поетъ жи за тая работа, като нищо не е направила коммисията отъ Нар. Събрание. Мин. Съвѣтъ миналата година съставилъ нова една коммисия отъ чиновници, която разгледала работата, до колкото е могла, и до колкото ѝ сж позволявали актоветѣ, които е имало въ Министерството; но тя не е направила нищо друго, освѣнъ да повтори това, което Нар. Събрание и Държайний Съвѣтъ исказалъ, че има нередовности, и че трѣбва да се поправятъ. Завчера е станало запитване, и преди да отговори на туй запитване, азъ би желалъ, да се изучатъ тѣзи работи добръ. Освѣнъ това, тази коммисия 3 мѣсеци се е занимавала и не е могла нищо да намѣри, освѣнъ нѣкои формални опущения, едни недоумѣния. За да дадемъ положителенъ отговоръ, защо тѣй станало; на всѣкакво съмнѣние неможъ да отговоря, защото за разрѣ-

шение на тѣзи недоумѣния не намѣрихъ данни въ М-вото. Заради туй за да се изпълни това, което миналата год. Нар. Събрание рѣши, трѣбва да се състави една коммисия, която да разгледа на пълно работитѣ, и която да е компетентна не само да разгледа защо сж ставали тѣзи нередовности, но и да каже, какъ да се поправятъ; инакъ нашитѣ работи неможе да се поправятъ, и предишнитѣ нередовности ще ставатъ и за напредъ, и не ще може да се поставятъ работитѣ, тѣй както трѣбва. За това съмъ на миѣние, да се състави една коммисия, която да бжде, както казахъ, по-компетентна, състоща отъ чиновници отъ М-вото на Общ. Сгради, М-вото на Финанситѣ и двама представители на Нар. Събрание. Предлагамъ прочее, да изберете двама изъ по между си, които ще иматъ нуждний независимъ характеръ.

Манафовъ: Ще поговоря малко върху това предложение. Азъ мисля, че правителството знае, че това прошение бѣше написано преди 2 нѣдѣли; правителството сжщо знаеше, че сесията бѣ повикана не за дълго врѣме, и че трѣбва да се свърши; правителството знае, че Събранието състои отъ хора търговци, предприемачи. (Гласове: Нѣма предприемачи). Разбирамъ думата предприемачи за всѣко нѣщо, мога да предприема всичко, което се касае до търговскитѣ занятия. Думата предприемачъ мога да ѝ дамъ твърдѣ хубаво тълкование. Събранието, като състои отъ хора таквизи, които неможатъ да платятъ шапки нѣкому за служби и пр., тѣ иматъ собствена търговия и чакатъ прехраната си отъ тамъ. Правителството предложи днесъ да се не рѣшава това, защото, то не било съгласно и не щѣло да бжде споредъ конституцията. Но тука Нар. Събрание, правителството и НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО всички сж солидарни, и Събранието, което напреди, бива одобрено и отъ правителството и отъ НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО.

За това да се даде край на това предложение и нѣма нужда да се говори повече. И азъ мисля, че желанието на Нар. Събрание не може да бжде друго, освѣнъ желание на правителството и на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО, както и на обороть. Както и да е, не трѣбва повече да разискваме по този въпросъ, който, колкото повече се бавимъ, може повече да затруднява.

Марко Велевъ: Всичкитѣ г-да представители знаятъ, че има човѣци, които сж си оставили частнитѣ работи. Г-нъ Помяновъ каза, че ние сме искали само да си идемъ у дома. Но той трѣба да си вземе думата назадъ и да си го земе това за себе. Ние г-да трѣба до Димитровъ-денъ да си отидемъ, защото имаме слуги трѣба да ги глѣдаме. Той ми приведе, че щѣлъ съмъ да си отида за свадба. (Смѣхъ) Но за насъ 35

представители, които подписахми това прошение, и което и азъ подписахъ още преди 15 дена, ние господа, си имахми частни занятия. Ние бѣхми повикани тукъ на извънредна сесия, за да рѣшимъ 2 главни въпроси. Това ни бѣше на насъ извѣстно, а не да продължаваме 2 мѣсеци срокъ. Миналата сесия г-да, когато се кълнехми, въ пълномощията и на това основание бѣше опредѣлена извънредна сесия. Тукъ да не казва г-нъ Помяновъ, че ще ходимъ на свадба. Нѣма право г-да, да се подиграва съ представителитѣ, като съ брояници прѣзъ рѣцѣ.

Предсѣдателъ: Г-нъ Велевъ! Въ думитѣ на г-на Помянова нѣма никаква подигравка.

Марко Велевъ: Азъ на свадба неотивамъ. (Смѣхъ.)

Батановски: До колко разбрахъ, и правителството иска да се отложи сесията; но да каже, до колко врѣме може правителството да приготви законопроекти и бюджета, и сѣтнѣ да остане на Нар. Събрание да опредѣли врѣмето кога да се свиками. А колкото за г-на Аннева, който казва, че билъ салтанатлия, не съмъ го срѣщалъ на пѣтъ, дали ходи пѣшъ или какъ.

Шивачовъ: Азъ като похвалямъ думитѣ на г-на Велева, искамъ да кажъ, че за това прошение преди да се даде още, бѣше се поискано съгласието на правителството. Що се касае до комисията, за която говори г. М-ръ Цанковъ и М-ръ Икономовъ, ми сечини, че понапредъ трѣбва да се рѣши за отпуска, а послѣ ще говоримъ за друго. Тукъ има нѣкои г-да, които сж тукъ съ кѣшитѣ си и тѣмъ имъ ярадисва да сѣдятъ тукъ, а намъ не е за това. За туй не трѣбва да се продължава нататъкъ, а днесъ трѣба да се свърши. Въпроса е исчерпанъ!

Д-ръ Помяновъ: Нѣмате право да казвате, че въпроса е исчерпанъ.

Дуковъ: Тѣй като г-да представителитѣ иматъ честта да кажатъ относително комисията, най-сетнѣ ще се съглася, че това нѣма никой да имъ откаже. Но сега е въпросъ за отлаганието на сесията. Наистина за комисията е смѣсенъ въпроса. Това никой не може да откаже, защо то е улеснително за нашата работа. Колкото за представителитѣ, които казватъ въ прошениято, че искатъ да си отидатъ, тѣ сж по-отблизикитѣ мѣста. Ний истина не сме подписали прошениято, но пакъ казваме, че справедливо е да се отложи, защото за насъ е твърдѣ далеко. Ако е приготвено правителството, съ законопроекти и други по-важни работи, ще искаме да останемъ тукъ безъ да си отидемъ, но тѣй като по-вечето представители искатъ, то трѣбва да се удовлетвори тѣхното желание, ще бжде добръ и за насъ.

Найсетнѣ, отъ своя страна ний не бѣхме приготвени за 2 мѣсеца. Бѣхме повикани въ извънредна сесия за рѣшенето на 2 важни въпроса и, ако се удовлетворятъ г-да представителитѣ, да се даде отпускъ, защото си иматъ частни работи, а да свършимъ тукъ и послѣ да си отидемъ. Не г-да, азъ Ви казвамъ, че никой не се отказва отъ частнитѣ си интереси; именно онзи день, когато се предлагаше да стане извънредно засѣдание, г-нъ Помяновъ каза, че не може да присѣтствува, понеже има да защитава едно дѣло.

Като е ималъ той интересъ, то и ний имаме и не трѣбва никакъ да се препятствува въ това нѣщо. Колкото за комисията, съмъ съгласенъ, още по-вече, дѣто г-нъ Икономовъ обясни работата, защото отъ миналата година бѣхъ избранъ въ тази комисия. Отъ друга страна азъ малко знамъ отъ тази работа, при това нѣмахъ време да го изуча, за това моля Нар. Събрание, като членъ на тази комисия да ми приеме оставката и да избере друго на мое мѣсто. Това слѣдва отъ доказателствата, които предложи г-нъ Министръ на общитѣ сгради. Отъ тази точка зрѣние, азъ моля Нар. Събрание да ми приеме оставката.

М-ръ Цанковъ: Когато говорихъ по-напредъ, не казахъ, че Министерството е противно на отпуска. Азъ казахъ, че правителството ще даде този въпросъ въ Нар. Събрание: но, ако Нар. Събрание мисли, че именно по тази причина се дава отпускъ, защото Министерството нѣмало да му даде работа, то азъ Ви увѣрявамъ, че въ Министерството има много работа; освѣнъ бюджета и измѣнението на конституцията има още много други законопроекти. Министерството не е противно да се даде отпускъ, но само обявява, да не бжде много дълъгъ, защото сесията трѣба да се свърши до 25 Дек. Министерството, г-да представители, е съставено да работи и да устройва, за да може да изработи нѣщо, трѣбва му бюджетъ и нѣкои закони, които ще приготви, и отъ вече е приготвило нѣколко. (Шивачевъ: Въпроса е исчерпанъ.)

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Народно Събрание да се говори? (Едни гласове: Желаетъ, — други не желаетъ!)

Вълчевъ: Искамъ думата.

Предсѣдателъ: Преди Васъ има други.

Вълчевъ: Вчера направихъ нѣколко запитвания и не ми се отговори. (Гласове: Нѣмате дума!)

Предсѣдателъ: Колкото за запитванията исказани по този въпросъ, за тѣхъ сега не се рѣшава; Вий можете послѣ да говорите за тѣхъ.

Вълчевъ: Искамъ да отговоря.

Председателъ: Този въпросъ нѣма сега да се рѣшава. Г-нъ М-ръ Икономовъ предложи избиране на комисии, но и за нея въпросъ не е още. Тукъ се касае само, да ли ще се отложи сесията, или не. Върху този въпросъ се говори доста и има записани още 7 души. Ако Нар. Събрание желае да говори и до утре, азъ ще стоя тукъ. Азъ казахъ, че сахата е 11 и има толкозъ въпроси на дневенъ редъ; ако Н. Събрание иска да свърши, трѣбва да бѣде малко по-кратко. Полагамъ на гласоподаване, да ли да се говори върху въпроса за отлаганieto на сесията? Които желаете да се говори да си дигне ржката. (Меншество). Сега ще се тури на гласоподаване, ще ли се отложи сесията или не. Моля Нар. Събрание да опредѣли, до кой срокъ.

М-ръ Цанковъ: Сесията трѣбва да си свърши дѣлото до 15 дек. за да иматъ врѣме депутатитѣ, да могатъ да си отидатъ и да пристигнатъ за празниците, които захващатъ на 25 Дек. Като земамъ предъ видъ тѣзи нѣща: бюджета, измѣнението на конституцията и други законопроекти, които ще приготи предварително комисията, струва ми се, че отъ 1 мѣс. по-малко не може да бѣде. Заради туй отпуска да не бѣде по-голямъ отъ 1 мѣс. сир. всичкий окт. за да може да се събере Нар. Събрание на първий ноемврий; ако се продължи по-вече отпуска, ще стане тѣй, както всѣкога, да рѣшимъ бюджета за 3 дена. Въ другитѣ държави, дѣто хората сж навикнали на бюджети и познаватъ работата; но пакъ не свършватъ бюджета за 3 дена а най-малко за 15 дни, дѣто иматъ толкозъ практика; а ний отъ 5 год. на самъ се събираме и никоги не смѣ разглѣждали бюджета съ по-сериозно обсъждане, сѣкога бюджета оставяме най-назадъ. Тогава се сърдятъ г-да представителитѣ, защо не станало това така и така. За това казвамъ, че непременно бюджета ще ни земе 15 или 20 дни. За това недѣйте, остава да се събирате само за 1 мѣсецъ, защото това не е доста. Ще станатъ толкозъ разисквания върху бюджета, послѣ върху измѣнението на конституцията, има толкозъ законопроекти, понеже всѣко Министерство ще приготи по нѣкой. Вий възлагате законопроекта за пожаритѣ, за горитѣ и прочее. Хората плачатъ и викатъ; трѣбва да се рѣши, но въ единъ день не е възможно, както на пр. законопроекта за пожаритѣ, той трѣбва да се размисли твърдѣ добрѣ. Подиръ има законопроекта за горитѣ това всичко е нѣщо невъзможно да се свърши въ 1—3—5 заседания. За туй на време да се намѣрите тукъ, за да обсъдимъ тѣзи въпроси, които сж найважни.

Щърбановъ: Думата е, г-да, за срока за колко врѣме трѣбва сега да останемъ за да си видимъ своитѣ работи. Г. М.

Цанковъ предлага, че 1 мѣс. е достатъченъ, т. е. за първий ноемврий да бѣдемъ събрани. Но ще ви кажа, г-да, че едвамъ ще можемъ да се завърнемъ въ този срокъ. Азъ би се съгласилъ, не би претендиралъ, но като говоря отъ името на нѣколко души, които сж заставени отъ частнитѣ си дѣла, та едва ли ще могатъ да дойдатъ до това време. За това на мѣсто първий ноем. да се опредѣли срокъ първий декем., до когато ще можемъ да свършимъ дѣлата си. (Едни гласове: съгласни. Други — не!)

За това, ако г-нъ М-ръ желае да свършимъ до празниците, не ще ни бѣде трудно да стоимъ тукъ прѣзъ празниците, прѣзъ които вмѣсто да стоимъ може да свършимъ повече работа, отъ колкото да уцѣримъ работитѣ си презъ мѣс. ноемврий. За това срока да бѣде до първий декем. защото, ако бѣде до първи ноемврий, едва ли можемъ да се завърнемъ тука. (Гласове: съгласни).

М-ръ Цанковъ: Азъ ще моля да забѣлежите това, че който е приелъ да работи общи работи, да служи на народа, той трѣба да позабрави частнитѣ работи. (Гласове: съгласни). Защото ако глѣдаме общитѣ работи споредъ частнитѣ, не трѣбва да приемаме таквази служба.

Сукнаровъ: Азъ нѣма да говоря за срока, защото съмъ противъ всѣко отлагание; а само ще кажа за съжаление, че нѣколко пжти се явявамъ и не ми се дава дума.

Председателъ: Ще ви кажа, че има записани 20 души и вий бѣхте на редъ. Азъ не искамъ да давамъ дума по хатъръ. (Сукнаровъ: Азъ не искамъ хатъръ, а искамъ справедливостъ.) Азъ обявявамъ, че бѣхте четвърти на редъ преди васъ бѣха: Анневъ, Д-ръ Цачевъ, Вълчевъ и послѣ вий, послѣ Марко Велевъ, Манафовъ и др. всичко 7 лица.

Сукнаровъ: Може да ме не сте видѣли.

Председателъ: Азъ Ви видѣхъ и Ви записахъ.

Сукнаровъ: Азъ бихъ длъженъ това да кажа и казахъ го, защото бѣхъ противъ отлаганieto на сесията, на основание програмата на М-рството и на основиние отговора на тронното слово, а понеже не ми се даде думата, само това забѣлжихъ. Послѣ ще да възразя на онѣзи бѣлѣжки на Министра Председателя, че до сега практиката била, че бюджета се е внасялъ и рѣшавалъ въ 2 или 3 дена. Това ще зависи всѣкога отъ Правителството; защото нада ли ще има пакъ гаранция, че нѣма да стане пакъ същото. А колкото за отлаганieto на сесията, нѣма да кажа нищо, защото азъ съмъ противъ отлаганieto.

Дуковъ: Нѣма да говоря за сроковетѣ. Азъ ще се съглася, както каза г-нъ Щърбановъ. Г-нъ Министръ Цанковъ каза, ако се съгласимъ да бѣде за единъ мѣсецъ, тогава да

не се съгласяваме никакъ, отъ колкото за единъ мѣсецъ. Нашитѣ мѣста сж далечъ и когато искаме да додемъ, заминува врѣме; за насъ трѣбва най-малко 10 дена за отхождане и дохождане. За 10, 12 или 14 дена защо да си отива човѣкъ, каква работа ще свърши въ това врѣме? Предлагамъ на II. Събрание, да се съгласи да остане за 20-й Ноемврий, защото на 14-й има заговѣзни, да си направимъ заговѣзнитѣ (смѣхъ), и ни остава 4—5 дена за дохождане, става 20-й. Тѣй щото, ако и да е предвидено въ основний законъ, че трѣбва да бѣдемъ събрани на 15-й; но има и другъ членъ, който казва, че съ съгласието на II. Събрание, могатъ представителитѣ да додѣтъ на 20-й. Много пѣти сме затваряли сесията по-рано и сме си отивали. Ако се съгласи Нар. Събрание за отлагане, то предлагамъ да бѣде на 20-й Ноемврий. Като има комисия, която ще има предъ видъ да разгледва и да улесни разгледването на бюджета, то мисля, че до нова година може да се вотира. Ако не можемъ да стигнемъ до тогазъ, то можемъ да разискваме и послѣ. Но щомъ изберемъ комисия, вѣрвамъ, че послѣ единъ мѣсецъ можемъ да свършимъ. За това предлагамъ да остане отлагането за 20-й Ноемврий.

Председателъ: За комисията ще приказваме послѣ, а сега не трѣбва да смѣсваме въпроситѣ. Работата се разясни. Г-нъ М-ръ Цанковъ предложи 1-й Ноемврий, нѣкой отъ г-да представителитѣ 1-й Декемврий, а г. Дуковъ 20-й Ноемврий. Азъ мисля, че колкото и да приказваме, въпроса нѣма да се рѣши. (Вълчевъ дига рѣка). Г-нъ Вълчевъ! Вие дигате рѣка, но има предъ Васъ трима души записани.

М-ръ Цанковъ: Азъ и по-напредъ щѣхъ да искамъ дума, за да забѣлѣжа това: Азъ дигахъ по 10 пѣти рѣка, до като ме погледне нѣкой и ме забѣлѣжи. Хелбетта трѣбва да дигамъ да ме видятъ. Вие дигате, но не гледате, да ли види бюрото. (Сукнаровъ: бюрото е длѣжно да гледа). Не е работата за дигане, защото азъ дигнахъ 10 пѣти, но като не ме гледа никой, ще каже, че не ме забѣлѣжиха.

Председателъ: Искамъ да напомня, да ме не обвиняватъ, че не съмъ забѣлѣжилъ. Тука сж записани 5 души и подирѣтъхъ, ако не му дамъ думата, тогава можете да ми кажете, че не съмъ искалъ да му дамъ дума.

Вълчевъ: До когато доде моя редъ, то ще кажатъ: въпроса е исчерпанъ.

Председателъ: Нар. Събрание рѣшава този въпросъ и това е една практика, която всѣкога става въ II. Събрание. (Гласове: Да се даде на гласоподаване). Ако желае Нар. Събрание да се говори... (не желае). Азъ мисля, че трѣбва

да се турятъ на гласоподаване различнитѣ предложения, които сж направени относително срока за отлагане.

М-ръ Цанковъ: Азъ мисля, че срока, показанъ отъ правителството, да се не туря на гласоподаване; защото има членъ въ конституцията, който казва, че може да рѣши Народ. Събрание, а на правителството остава, както казва членъ 129. Моето предложение да се не даде на гласоподаване, защото азъ издадохъ само миѣние.

Председателъ: Тогава ще туря на гласоподаване предложението на г. Щърбанова, което бѣше по-първо. Ще туря на гласоподаване двата въпроса изведнажъ: за отлагането на сесията, и да ли трѣбва да се отложи до 1 Декемврий?

Който приема това предложение да си дигне рѣката. (Вишегласие).

(Гласове: Отдѣлно да се рѣшатъ въпроситѣ.) Който приема въобще, да се отложи сесията, да си дигне рѣката. (Болшинство). Който приема, да се отложи до 1-й декемврий да си дигне рѣката. (Болшинство).

М-ръ Цанковъ: И тѣй остава на правителството споредъ члена на конституцията да си помисли за туй.

Вълчевъ: Г-да! Подигнатий въпросъ за отлагането на сесията и срока се прие и се произнесе Нар. Събрание, ако и за нещастие, нѣкои не можехъ да кажатъ нито дума за този въпросъ. Азъ ще да кажа и да отговоря на онѣзи въпроси, които се подигнаха отъ г-на М-ра Икономова.

Председателъ: Моля Ви се, г-нъ Вълчевъ, трѣбва да има единъ редъ въ Народ. Събрание. Азъ казахъ, че този въпросъ ще се туря на разискване и тогава да говорите по него. Защото разберете еднажъ, че ако всѣки единъ представителъ стане и говори изпомежду за различни въпроси, никой пѣтъ нѣма да додемъ до никакъвъ резултатъ. Азъ Ви давамъ увѣреніе, че този въпросъ ще се разисква, и когато доде реда му, ще имате думата първъ.

Вълчевъ: Моля само дѣтъ думички. Искамъ да кажа, че се постави въпроса въ недоумение. (Гласове: Това сж 10 думи вече).

Дуковъ: Г-нъ М-ръ, както каза, Събранието прие срока. Той каза, че подирѣ ще остане правителството да мисли. Азъ вѣрвамъ, че когато Народ. Събрание се съгласи, Правителството не ще никакъ на това да направи противното.

М-ръ Цанковъ: Азъ сега моля г-на председателя, да положи въпроса за комисията да се разисква.

Щърбановъ: Азъ мисля, г-да, че тѣй като още има една частъ нерѣшена върху този въпросъ, за който говорихме, т. е. отлага се; но понеже неопредѣлихме, отъ кой день се отлага, то моля да опредѣлимъ.

Председателъ: Този въпросъ сега да рѣшимъ е преджеврѣменно, защото тука има на дневенъ редъ, нѣколко въпроси за разискване. Може днесъ, утрѣ да свършимъ, или да свършимъ подиръ обѣдъ. Да рѣшимъ това тогава, когато видимъ, че немаме работа, т. е. когато се исчерпи дневний редъ.

Дуковъ: Азъ не казвамъ сега да опредѣлимъ; но ако чакаме да се свърши работата, тогава всѣки единъ отъ насъ има приготвени интерпелации, за които трѣбва да стоимъ 20 дена да ги разискваме.

Азъ мисли само това, което е на дневенъ редъ да се исчерпи. Но едно нѣщо молимъ: това, което предложи г-нъ Поповъ, това не се знай да бѣде или да не бѣде; но ако и да не се питаше подкрѣпено ли е, но като се поддържа, трѣбва да се произнесемъ за прогоннитѣ.

Председателъ: Ако обича Нар. Събрание.

М-ръ Цанковъ: Азъ моля първо моето предложение.

Манафовъ: Подигна се въпросъ, че имало много работа, че трѣбва да се свърши, че тогавъ Събранието да се закрие. Отъ друга страна Правителството каза, че туй Събрание, като се произнесе за закриванieto на сесията . . . (Гласове: Отлагание). Това е все едно. Това ще тълкуваме по-послѣ. И Правителството каза, че остава на него, и то да се произнесе за отлаганieto на сесията, но азъ знамъ, че единъ пѣтъ исказаното желание отъ Народната Камера не може да бѣде, освѣнъ, желание на Правителството и на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО и на оборотъ. За туй трѣбва да се произнесемъ върху въпроса, да ли трѣба да се отложи сесията.

Анневъ: Азъ мисля, че ако сега предъ обѣдъ не се исчерпи дневния редъ, то послѣ обѣдъ да се направи още едно застѣдание, но днесъ на всѣки начинъ да се свърши. (Гласове: Съгласни) за да можемъ утрѣ да бѣдемъ свободни и да си тръгнемъ.

Шивачовъ: Азъ считамъ за длъжностъ, да забѣлѣжа на г-на Пачева, че той може да почака или да си излѣзе вѣнъ.

Председателъ: Ви нѣмате право на никого да казвате, да излезе вѣнъ.

Шивачовъ: Г-нъ Пачовъ нѣма право да подава знакъ.

Председателъ: Той има право да подава знакъ, но никой нѣма право да му каже, да излѣзе вѣнъ.

Шивачовъ: Азъ искамъ да кажа, че нѣкои представители насли вече кола и утрѣ на всѣки начинъ ще си отидатъ; за това въпроса трѣбва да се рѣши днесъ и да си отидемъ.

Председателъ: На 5 минути отиди.

(Послѣ распускъ).

Председателъ: Има едно предложение отъ г-на М-стра на Правосъдието.

М-ръ Д-ръ Стоиловъ: Г-да Представители! Въ програмата на М-ството срѣщате между другото и философическата истина, че «ни едно минало не може да изчезне, безъ да остави слѣди задъ себѣ си». М-ството се уповава на тая истина, като иска отъ Народното представителство и отъ народа неговото снисхождение за плодетѣ на усилията, които то ще положи за урежданieto на страната, и за изпълнението на задачата, която му е възложена. Нѣ не само въ учрежденията на законитѣ, не само въ правителственнитѣ распорѣждания има дири отъ минжлото. Минжлото оставя своитѣ слѣди и въ чувствата и въ страститѣ. И тѣзи слѣди неприятни трѣбва да се изгладятъ. Има нужда да се забравятъ онѣзи вълнения, които бѣха докарали раздвоение и раздоръ не само между приятелитѣ и познаници, но даже и въ срѣдата на семействата. Тука именно трѣба да се тегли една непроницаема завѣса на миналото и да се покрие то съ дълбоко забвение. По тѣзи причини водимъ и НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО, съгласно съ Министерскиятъ Съвѣтъ и на основание на ст. 15 отъ конституцията, натовари ме, да направя слѣдующето предложение на Народното Събрание. (Чете):

УКАЗЪ НИЙ АЛЕКСАНДРЪ I

Съ Божия милость и народната воля
Князь на България.

По предложението на Нашия Министръ на Правосъдието и на основание ст. 15 отъ Конституцията.

ПОСТАНОВИХМИ И ПОСТАНОВЯВАМИ.

Да се внесе въ Народното Събрание слѣдующето предложение.

I. Дава се пълна амнистия на всички ония лица, които сж осъдени или които се намиратъ подъ съдебно слѣдствие за политически престѣпления.

II. Амнистията не се простира върху ония престѣпления, чрезъ които е било нанесено врѣда или оскърбление на частни лица.

Исполнението на настоящий Указъ възлагаме на Нашиятъ Министръ на Правосъдието.

Издаденъ въ Нашата Столица София на 20 Септември 1883 година.

Александръ.

Министръ на Правосъдието: К. Стоиловъ.

Както виждате тука, най напредъ се говори за амнистия, т. е. за всеопрощение на всичкитъ политически престъпления. Разумѣва се, че подъ тази категория попаднатъ и престъпления, които сж направени чрезъ печатъ. Въ сжщото време не считамъ за излишно да кажж, че и разбойничеството, което върлува въ источната частъ на Княжеството, не може по никой начинъ да попада подъ категорията на политически престъпления, защото то е обикновенно престъпление, което трѣбва да се наказва съ военна строгостъ на закона. Втората статия се разбира отъ само себѣ си; ти гласи: (Чете я). Ще каже, че Държавний Глава, правителството или държавата може да се откажатъ отъ правата, които имъ принадлежатъ; но тѣ не могатъ да откажжтъ правата, които принадлежатъ на частни лица. За това, ако при изпълнение на едно престъпление или произшествие сж били повредени или обидени частни хора, то амнистията не може да спре на частни лица правото да се оплакватъ за вреди, които имъ били нанесени. Както виждате, НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО основающъ се на конституцията, ползува се отъ едно най добро право, може да се каже отъ божественно право, което не е милостъта, но право което той има като Държавенъ Глава. НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО дава на всички насъ примѣръ на забравяние. Той ни показва, какъ трѣбва да се тегли завѣса и да се забрави миналото; трѣбва да забравимъ страститѣ, които може би сж заминали границитѣ въ едно време, когато обстоятелствата бѣха повъзвредни и ненормални, и въ които се бѣха развили страститѣ. Нека този примѣръ на великодушие и политическа мъдростъ да се залѣпи въ умоветѣ и въ сърдцата ни, нека последваме примѣра на нашия Господаръ, и нека запазимъ отъ миналото само уроцитѣ, които ни е оставило. (Ржкоплескание. Викове: Да живѣе НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО!)

Председателъ: Г-да представители! Тука се внесе, както виждате, единъ Указъ за амнистия. Съгласно члена 117-й отъ конституцията, се дава отъ Княза заедно съ Нар. Представителство. За това ще представя, ако желае Нар. Събрание, това предложение на гласоподаване. (Гласове: Да се приеме съ акламация!) Съгласно ли е Нар. Събрание да се приеме съ акламация? (Приема се. Ржкоплескание). Да се забѣлже въ протоколитѣ, че Нар. Събрание приема съ акламация Указа за амнистията.

Д-ръ Цачевъ: Г-да! Азъ имамъ да направя едно предложение относительно чл. 102 отъ закона за сждоустройството, вотиранъ отъ Нар. Събрание въ 1880 год. Предложението ми е слѣдующето (чете): «Въ окръжитѣ гдѣто мюсюлманското население се намира въ болшинство, правител-

ството може въ разстояние на . . . години да назначава длъжностъ по сждебното вѣдомство и лица отъ мюсюлманско происхождение, ако и да не отговарятъ на условието на грамотността по официалния языкъ».

М-ръ Д-ръ Стоиловъ: Това предложение, понеже се внаде съ предложението, което азъ искахъ да направя; азъ го оставихъ на г-на Д-ра Цачева, за да излѣзе отъ инициативата на Н. Събрание.

Ще си позволя да кажа нѣколко думи за разяснение.

Завчера при вотиранieto на закона за разбойничеството се въведе институтъ, да има въ 20 околии помощници, отъ мюсюлманското население при околийскитѣ начальници. Разумѣва се, че то е приврѣмenna мѣрка, която излиза отъ убеждението, че днешното положение въ источната частъ на България е едно прѣходно положение; и на едно прѣходно положение не може да се приложи тѣй строгата мѣрка на закона; чловѣкъ трѣбва да се съобрази съ нуждитѣ на даденитѣ обстоятелства. И тази прѣходностъ мотивира това предложение, да се допълни чл. 102 отъ закона за сждоустройството.

Вий знаете, че у насъ опитни сждии и съ съзнание на тѣхната длъжностъ още нѣмаме. У насъ повече иматъ практика, и твърдѣ малко наука, а особенно твърдѣ слаба е у насъ гаранцията, която у други държави се представлява отъ духовна дисциплина и организацията на сждийското съсловие, като съсловие. За това трѣбва да употребимъ други срѣдства, за да вдѣхнемъ довѣрие въ нашитѣ сждилица, въ всичкитѣ слоеве на нашето население. Причинитѣ, за изсѣлванието на мюсюлманитѣ изъ вѣсточната частъ на Княжеството, е излишно да се навождатъ. Но една отъ причинитѣ е, малкото довѣрие, което нашитѣ власти вдѣхнуватъ въ това население, което се изселява. Предложението, което ви се прочете, има за цѣль, да се вдѣхне довѣрие къмъ сждилицата, и състои въ това, да има въ 5 окръжни сждилица по единъ членъ отъ мюсюлманското население; ако и основния законъ да казва, че службитѣ въ Княжеството сж за всичкитѣ подданици на българското Княжество; но благодарение на това преходно положение, много отъ нашитѣ съграждани не сж сполучили да научатъ българския языкъ, и съ това фактически сж изключени отъ държавна служба. Между тѣхъ има хора, които иматъ качества, да бжджтъ сждии. За това този законъ иска за единъ опредѣленъ срокъ, да се направи едно прѣходно положение, и да се позволи на правителството да назначава въ тии сждилица по единъ членъ, като се надѣя, че съ туй ще може да се подкрѣпи довѣрието на мюсюлманското население къмъ

нашитѣ сѣдилища. Това е нѣщо извънредно, и не може да се подигне съмнѣние, че ще се наруши единъ принципъ отъ нашето сѣдопроизводство. Както знаете, сѣдната рѣшава по впечатление, което приема при разискване на прѣдмѣтитѣ, и това впечатление трѣба да е непосредствено. Това е тѣй, когато разискванията се водятъ по официаленъ языкъ. Но ако има лица, които се сѣдятъ и не разбиратъ официалния языкъ, то въ тоя случай принципа на непосредствеността при впечатленията на сѣдната страда: това се случва, когато не разбира официалния языкъ турчинъ и се сѣди отъ лица, които не говорятъ турскиятъ языкъ. Ония, които сѣ били въ вѣсточнитѣ части на Княжеството знаятъ, че голѣмо число отъ процеси се пада на лица отъ мюсюлманското произхождение. Слѣдователно, ако се приеме предложението на Д-ра Цачева, сѣдната отъ тѣхната вѣра и языкъ ще служи, като посредственникъ, и ще вдѣхне повече довѣрие къмъ сѣдилищата, като ще получава непосредствено впечатление отъ личнитѣ разяснения на странитѣ: този сѣдия ще служи, като свързка между сѣдилището и сѣдящитѣ се. За примѣръ мога да наведе, че въ французския Алжиръ има даже въ апелативното сѣдилище двама съвѣтници Арапи. Сѣдилището състои отъ 5 члена, отъ които предсѣдателя и двама членове сѣ Французи, и други двама сѣ Арапи. Англия въ управлението на Кипръ въвежда тоже такова нѣщо. Въ сѣдилищата и администрацията засѣдаватъ Мюсюлмани и Гърци които никакъ не владѣятъ английския языкъ, ако и въ главното централно управление сѣ англичани. Другъ примѣръ, ако и да не до тамъ подходящи, по причина, че тамъ има 3 официални языка, е Румелия; тамо фактически официаленъ языкъ е българския, а има околии, гдѣто има болшинство жители отъ друга народностъ, и отъ тѣхъ сѣ и чиновнитѣ. Тѣй на пр. въ кърджалийската околия е всичко въ рѣшетѣ на хора отъ мюсюлманската народностъ. И примѣръ имаме отъ време на окупацията, когато въ сѣдебнитѣ съвѣти имаше и членове отъ мюсюлманското население; и това никакъ невредеше на хода на работата. Тия всички примѣри доказватъ, че мѣрката, която се предлага, се мотивира отъ преходностъ по положението и се основава на справедливостта и на ползата, която тя ще принесе. Азъ не се съмнѣвамъ, че водими отъ тия сѣщитѣ съображения, които ви убѣдиха да приемете помощници мюсюлмани на околийскитѣ началници въ 20 околии, вие г-да представители ще да приемете и това предложение, което е толкова по-справедливо, защото е прѣходно, врѣменно. Въ подобни преходни, извънредни положения не може да се приспособи строго закона, но трѣбва такива мѣрки, които стоятъ по-

горѣ отъ закона и по-горѣ отъ такива мѣрки, които съвѣстта ни указва правото, като справедливо. Римската юридическа поговорка казва «Summum jus, summa injuria». То е, че закона безмилостиво вѣднѣ и строго приспособенъ става въ нѣкои случаи несправедливостъ и незаконностъ.

(Ражоплѣскание. Живо съгласие)

Вълчевъ: Господа представители! Предложението на г-на Д-ръ Цачева, което спорѣдъ чл. 24 на вѣтрѣшния правилникъ трѣбваше предварително да се напечата, и което се разви така на дълго отъ г-на Министра Стоилова, може да проистича и отъ добро побуждение, което е въ голѣмъ боллукъ у г-на д-ръ предлагача.

Но има едно нѣщо, предъ което трѣба да се преостановимъ за една минута и да видимъ какво се предлага, какво се иска отъ насъ, и ако се приеме, какво ще направимъ? Тия сѣ работи, на които трѣба да се обърне по-сериозно внимание толкова по-вече, като се настоява, както видите, съ такъва голѣма бързина да се произнесемъ презъ купъ за грошъ, слѣпата, върху въпросъ, който подрива изъ дѣно нашия основенъ законъ, и отъ който послѣдствията не сѣ отъ малка важностъ за страната.

Азъ мисля, че всичкитѣ представители сѣ на мнѣние и искрено желаятъ, че трѣбва да се даде на мюсюлманското население, да се убѣди и узнае, че българскиятъ народъ отъ душа желае неговото развитие, щастие и добро; нѣ при всичко това, този народъ, не може да отиде до тамъ, щото да направи работи, които сѣ явно нарушение, както на основения законъ, така сѣщо и на всичкитѣ ни други обикновенни, сѣдебни закони.

Г-нъ Министръ Стоиловъ казва, че щѣло било да бѣде врѣменна мѣрка?! Мотивъ, наистина, колкото не основенъ, толко и не обдържающъ никаква критика. У насъ положението не е прѣходно, не е врѣменно; и нѣма нужда да се вотира подобна мѣрка; у насъ се възстанови конституцията по най-тържественъ начинъ и отъ прѣходността, Слава Богу, се отървахме и нека за винаги я забравиме. Г-нъ Стоиловъ ни наведе примѣръ, че въ французска Алжирия имало въ тамошното висше сѣдилище между върховнитѣ сѣдии и двама Арапи. Нека не забравя г-нъ М-ръ Стоиловъ, че тамъ сѣ съвършено други условията, а слѣдователно тамъ си има и мѣстото, така да бѣде. България далечъ не е като Алжирия; тя е самостоятелно конституционно господарство. Отстъпления подъ извѣстно условие отъ Турция на Велика Британия островъ Кипръ, гдѣто днесъ Англия на рѣжда и устройва, тази страна, тоже не може да се земе за примѣръ, защото тамъ всичкото се върши врѣменно; нашето

Княжество обаче, колкото то и да е незначително, съставлява една отделна, самостоятелна политическа единица; то почива на единъ основенъ законъ — Конституцията, а единствено, спорѣдъ която трѣбва у насъ всичко да се върши. Отъ друга страна показва ни се за примѣръ Румелия. Румелия, г-да прѣдставители, извѣстно Ви е на всички, при какви обстоятелства, какъ, гдѣ, кога и на какви основи се тя положи и какъ се тя управлява. За това азъ мисля, че е излишно повече за нея авт. областъ да Ви говоря. Помѣна се още отъ г. Министра Стоилова, че това, което е ставало въ врѣме на окупацията прѣзъ 78 год., същето било ставало и тукъ у насъ. Добрѣ, но тогава бѣше всичко привременно и онова прѣходно положение има голѣма разлика отъ днешното въ Княжеството, и азъ при всичкото си голѣмо уважение и почетъ, която имамъ къмъ мюсюлманското население, не могъ ни за минута да се съглася за приеманьето на г-нѣ Цачевото прѣдложение и ми се иска до нѣкъдѣ да вървамъ, че и самитѣ тукъ съдругаре депутати мюсюлмане не ще пожелаатъ да се допуснатъ такива съществени нарушения на основния въ страната ни законъ, тъй като това ще бѣде въ ущербъ на общото наше и тѣхно отечество. Това като е така, г-да прѣдставители, предложението на г-на Цачева, трѣба да се отхвърли отъ всички ни и по никой начинъ да се недопуска въ окръжнитѣ сѣдилища назначаванieto на хора, които незнаятъ официалния языкъ. Мюсюлманскитѣ, наши съграждане нѣматъ никаква трудност и ако желаятъ, могатъ твърдѣ лѣсно да изучатъ българския языкъ, и че тъй ще бждатъ назначавани не по единъ, а по повече души изъ сѣдилищата. Азъ мисля, Г-да, че е наша свѣта длъжностъ да внимемъ добрѣ въ сѣщността на работата и да се попитаме, кждѣ бихме отишли наистина съ допусканието на такъвъ въпросъ и съ неговото приемане? Г-да прѣдставители! Спорѣдъ моето скромно мнѣние по този въпросъ, чини ми се, най-добро би било тогава да бждатъ назначавани отъ мюсюлманитѣ за допълнителни членове сѣдии, когато тѣ научатъ официалния языкъ, или ако има такива мюсюлмани, които го знаятъ, то и сега, да се назначатъ. Г-нѣ Минчо Цачевъ добрѣ ще стори да разбере, че ние не можемъ да земемъ на себе си тѣжката отговорностъ за неговото патриотическо прѣдложение и той ще направи много по-разумно нѣщо, да го оттегли този пжтъ и да го задържи за друго по-сгодно врѣме (Гласове: прието!)

Шивачовъ: Ще забѣлѣжа на г-на Вълчева само това, че човекъ когато говори, трѣба да има основание и да покаже фактове. Азъ незная, кой членъ отъ конституцията забранява, мюсюлманитѣ да се назначаватъ въ разни кло-

нове на управлението. Въ турско време не е имало никаква конституция, а е билъ абсолютизмъ, и тогава Българи земаха участие въ разни клонове на управлението. А у насъ като има конституция, какъ може г-нѣ Вълчевъ да каже, че не трѣба да имъ се дава таково право. Ако желае той да се научатъ на официалния языкъ, нека имъ се даде 5 или 10 годишенъ срокъ, а до тогава тѣхнитѣ права да се не нарушаватъ.

Азъ зная сѣдилища, гдѣто сѣдии незнаятъ съвсѣмъ турски языкъ, и като че разбрали, за какво е дѣлото, рѣшаватъ го съвършено противоположно, а не както трѣбало да се рѣши споредъ съществуващитѣ закони. Въпроса е тъй добрѣ поставенъ отъ г-на д-ръ Цачева и Министра Стоилова, щото мисля, че излишно е да се говори.

Мюсюлманитѣ сами сж направили това, и молятъ Нар. Събрание да го приеме. Съ това всичко показваме, че желаеме, щото всичкитѣ народности у насъ да се ползватъ съ еднакви права. Другояче ще дойде до заключение може би г-нѣ Вълчевъ, че не могатъ тѣ да засѣдаватъ тука.

М-ръ Д-ръ Стоиловъ: Въ отговоръ на доводитѣ, които произнесе г-нѣ Вълчевъ, ще кажа слѣдующето: Тая мѣрка не се основава на строгъ законъ, а на справедливостта. А че днесъ е у насъ преходно положение, именно въ восточната частъ на Княжеството, гдѣто живѣятъ повече отъ 300.000 мюсюлмани, които сж сгруппирани, а не както въ Румелия разпърснати, нѣма нужда да се доказва, защото всѣки го познава. Справедливостта изисква за преходното положение и преходни мѣрки. Това не е нѣщо ново. Такива мѣрки имаме нѣколко. Ще се ограничя да споменя за помощницитѣ на окол. началници, за улесненията, които се правятъ на мюсюлманитѣ по военната служба. Наконецъ ще да споменя и избирателния законъ, вотиранъ отъ бившето Народно Събрание. Избирателенъ законъ за България, отъ 11 декемврия 1880 година, ако помни г-нѣ Вълчевъ, при разискванието въ Нар. Събрание на 27 чл. отъ тоя законъ, повдигна се въпроса: какъ трѣбва да се разбира грамотността, да ли тя трѣбва да се разбира на официаленъ языкъ или на другъ языкъ. И азъ помня много добрѣ, че резултата на разискванието бѣше, че се рѣши и се прие, както го показва тоже и практиката, че е доволно избираемия да е грамотенъ, т. е. въобще да знае да чете и да пише, безъ да се глѣда именно на официаленъ български языкъ или на други языкъ. И тъй, благодарение на това рѣшение, избирателни бюлетини сж се давали на турски языкъ, и между насъ въ това Нар. Събрание както и въ предишнитѣ, засѣдаватъ достоуважаемитѣ ни мюсюлмански събратия, бол-

шинството отъ които не знае българскиятъ языкъ. При туй нека не забравяме, че между нашитѣ мюсюлмански съграждане се намиратъ лица, на които не могатъ да се отречатъ качествата да бждѣтъ съдѣи, и които даже иматъ 10—15 и 20 годишна практика по правителствени работи. Неправедливо прочее било би, да се лишаваме отъ тѣхнитѣ познания и практика, само по просто формални съображения.

Вълчевъ: Въ отговоръ на г-на Шивачова длъженъ съмъ да му кажа, г-да представители, че ний никакъ не отнимаме правата на мюсюлманското население, както го тълкува той Шивачовъ, по своята особенъ родъ теория; напротивъ ний имъ даваме и настояваме да иматъ равномѣрни права съ нашитѣ. Не трѣбва да забравяме, а най-много г. Шивачовъ и други нѣкои г-да, както имахъ честта да кажа и по-напредъ, основния законъ и закона за нашето съдоустройство, въ който ясно се опредѣлява, че не може да се служи едно лице по съдебнитѣ вѣдомства чрезъ другъ языкъ, освѣнъ съ официалния, и съ приеманieto на такова предложение, трѣбвало би да се отвори въ Министерството на Правосъдието едно ново отдѣление, специално за турски языкъ, въ което да се водатъ всичкитѣ дѣла и книги, които ще се държатъ и вършатъ на турскиятъ языкъ, при нѣкои отъ окръжнитѣ съдѣища въ Источната частъ на Княжеството отъ предполагаемитѣ съдѣи мюсюлмани. И наистина, не е ли повече отъ непонятно, какъ ще може единъ членъ (съдия) мюсюлманинъ, незнающъ българскиятъ языкъ, да засѣдава, да дава мнѣнието си и да рѣшава, заедно съ други свои съдрузари Българи, които пакъ не знаятъ турски. Г-нъ Цачевъ може да възрази на това и да каже, че то е нищо, че тѣ може да се не разбиратъ единъ други, и пакъ да могатъ да си каратъ работата, който на какъвъ языкъ си знае.

Колкото за това, което каза г. Стоиловъ, че сме приели помощници на околийскитѣ началници, то е другъ въпросъ. Ний ги приехме не да помагатъ въ канцелярскитѣ работи на окол. началници, нѣ като лица, които познаватъ страната и запознати съ мѣстнитѣ условия, за да могатъ да съдѣйствуватъ, да се издирватъ по-успѣшно и онищожатъ разбойническитѣ шайки. (Гласове: вѣрно). Освѣнъ това искамъ да обърнѣ вниманието ви, г-да депутати, и на слѣдующето обстоятелство:

Нѣкои г-да отъ предговорившитѣ ни съдрузари повторихъ и потретихъ да ни разкажатъ, че положението на Источната частъ отъ Княжеството било особено, и че предлагаемото ново-введение въ 5-тѣ окръжн. съдилища, не било никакво нарушение, нито на основния, нито пакъ на другитѣ ни съдебни закони, които иматъ основата си въ конституцията.

Развѣ, г-да, сж потрѣбни тукъ нѣкакви доказателства, че ще наднемъ въ голѣми противорѣчия? Развѣ не е повече отъ ясно, че основния законъ се подкопава въ най-сжщественната му частъ? Обърщамъ се, г-да представители, къмъ здравий ви разумъ, къмъ вашиятъ патриотизмъ, и вѣрвамъ, че всички единодушно ще се произнесете, за отхвърляние предложението на г-на Минча Цачевъ.

М-ръ Цанковъ: Наистина, г. Вълчевъ, ако има патриотизмъ, той трѣбваше да съдѣйствува, да се приеме тази извънредна мѣрка. Нѣ той най-напредъ каза, че това било противъ основния законъ, противъ конституцията, нѣ тамъ не е никакъ казано, на какъвъ языкъ трѣбва да е грамотенъ. Какъвъто е народа, такъвъ и языкъ потрѣбва. Слѣдователно това предложение не противорѣчи на конституцията. Вториятъ пътъ, като говори, каза, че това предложение противорѣчи на съдебнитѣ закони. Именно за да не противорѣчи, за това се прави това предложение, и като се приложи при закона, тогава нѣма и да противорѣчи. Народ. Събрание да приеме такъвъ единъ членъ, който ще се притури, било като заблѣжка, било като особенъ членъ при онзи законъ. И както помена г-нъ М-ръ на Правосъдието Стоиловъ, ний такъвъ улеснения за нашитѣ събрания сме направили много други, и за това туй улеснение трѣбва да го направимъ. А колкото, че вредило или не вредило, това е въпросъ, който го разбиратъ по-компетентни хора. Азъ мисля, че г. М-ръ на Правосъдието го е обещалъ твърдѣ добръ, и като разказва тука, че не противорѣчи, нито на съдебнитѣ закони, нито на съдебната практика, нѣ напротивъ ще улесни работитѣ, то и азъ предлагамъ на Нар. Събрание, да се приеме това предложение, защото е врѣменно. Ний всички желяемъ, да се научатъ нашитѣ събрания на българскиятъ языкъ; но ний бѣхме 500 г. подъ турското управление, и едвамъ на хилядата единъ, и на десетъ хиляди единъ даже знаеше, както трѣбва турскиятъ языкъ, и сега искаме единъ народъ, отъ 5 год. като е останалъ подъ българското правителство, да се научи вече и българскиятъ языкъ. Ний трѣбва да правимъ улеснения на тѣхъ въ училищата, да се научатъ отъ малки на български; но сегашнитѣ по-старитѣ хора тии не могатъ тѣй лесно да се научатъ. Старъ чловѣкъ твърдѣ мжно се научава другъ языкъ. За това предлагамъ, да не се разисква вече и да се приеме. (Вълчевъ иска думата).

Предсѣдатель: Г-нъ Вълчевъ, малко потърпете, за да заблѣжа, че преди Васъ има 4 души записани, а Ви пакъ ставате да искате дума.

М-ръ Д-ръ Стоиловъ: Въ допълнение на това, което каза г-нъ Министръ-Президентъ, ще прибавя още единъ

доводъ. Той е, че въ повѣренното ми Министерство азъ намирамъ отъ Шумненско и Разградско оплаквания противъ нѣкои сѣдии; главната причина на оплакването е, че сѣдиитѣ не разбиратъ турския языкъ, и тамошнитѣ българи молятъ, да се назначаватъ въ тѣзи мѣста лица за сѣдии, които да познаватъ и турскій языкъ.

Батановски: Единъ български поданикъ като иска да влезе въ българска служба трѣбва да научи официалний языкъ. Има наистина сѣдилища, въ които хората тѣй добръ не знаятъ, а то оле мале вършатъ работичката си; нъ ако и да не знаятъ все, то пакъ нашитѣ сѣдилища не сж като въ турско врѣме, дѣто кадията седналъ на постелка съ чубукъ, и тамъ рѣшава въпроса. А нашитѣ сѣдии ще седнатъ всякой на масата и си зематъ работичката. Нъ ако сѣднатъ като въ турско врѣме нашитѣ Българи, то азъ не знамъ какво ще излѣзе отъ това?

М-ръ Цанковъ: Азъ ми се струва, че вие всички разбирате, или по-много отъ васъ въ турско врѣме сж биле сѣдии; пакъ ми се струва, че не можемъ да искаме всѣкой човекъ да знае всичко, именно въ законитѣ не може всѣкой човекъ всичко да познава. Единъ разбира всичко, а другъ по-малко, въ главното при сѣдията е убѣждението. Всичкитѣ сѣдии не знаятъ равно законитѣ и това не е възможно. Не само въ нашата държава, нъ и въ най-образованитѣ държави има това нѣщо. Дѣто ще каже, че главното нѣщо е въ едно сѣдилище народо-населението да има къмъ тѣхъ довѣрие, и щомъ нѣма довѣрие къмъ сѣдията, то той може да снима отъ небето звѣздитѣ, и да знае всички възможни науки добръ, нъ това сѣдилище не е добро. Сѣдиитѣ може да бждатъ най-учени, въ щомъ народо-населението нѣма довѣрие къмъ тѣхъ, това сѣдилище не знае нищо; главното е довѣрието. И за що приемаме тѣзи мѣрка, то е именно за това да има народа къмъ ония сѣдилища довѣрие. И именно мюсюлманското население като ще види, че има отъ тѣхното вѣроисповѣдание въ сѣдилището единъ членъ, то ще има довѣрие къмъ сѣдилището, и това е главното нѣщо. Струва ми се, че да прекъснемъ разговора и да дойдемъ до гласуване. (Гласове: исчерпано е).

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори? Има още 4 души записани. (Гласове: не желаетъ).

Вълчевъ: Двѣ думи има да кажъ.

Предсѣдателъ: Има още много души записани. Моля г-да представителитѣ, които сж съгласни да се говори да си дигнатъ ржката (Меншество). Полагамъ на гласуване предложението на г-на Д-ра Цачева поддържано отъ г-на М-ра на Правосѣдието.

Д-ръ Цачевъ: Да се опредѣлятъ годинитѣ.

М-ръ Цанковъ: Да се каже врѣмето.

Д-ръ Цачевъ: (Чете предложението):

«Забѣл. на чл. 102 отъ закона за сѣдоустройството отъ 1880 год:

Въ окръжитѣ, дѣто мюсюлманското население се намира въ болшинство, правителството може да назначава врѣменно на длъжностъ по сѣдебното вѣдомство и лица отъ мюсюлманско происхождение, ако и да не отговарятъ на условието на грамотностъ по официалний языкъ.»

Попповъ: Въ предложението се казва: «по сѣдебното вѣдомство,» нъ трѣбва да се каже: въ окръжнитѣ сѣдилища.

М-ръ Стоиловъ: Това искамъ да кажа, че има 5 окръжия, дѣто мюсюлманското население е въ болшинство, и въ тѣзи окръжия ще се назначи по единъ допълнителенъ чл. въ сѣдилището, както е предвидено това въ бюджета. Това не е никакъ нова длъжностъ.

Д-ръ Цачевъ: (Чете предложението).

«Забѣл. на чл. 102 отъ закона за сѣдоустройството отъ 1880 год:

«Въ окръжитѣ гдѣто мюсюлманското население се намира въ болшинство, правителството може да назначава врѣменно на длъжностъ въ окръжнитѣ сѣдилища и лица отъ мюсюлманско происхождение, ако и да не отговарятъ на условието на грамотностъ по официалний языкъ.»

Анневъ: Азъ мисля, че предложението на г-на Д-ра Цачева трѣбва да се преясни. Тамъ се казва, че правителството може да назначава такива лица, които да не отговарятъ на такива условия. За това трѣбва прибавка която да казва: да се назначаватъ при окр. сѣдилища членове отъ мюсюлманското население, нъ да бждатъ такива, които малко или много владѣятъ българскій языкъ; именно да се предпочитатъ такива, които нѣщо разбиратъ български.

М-ръ Стоиловъ: Въ предложението, което направи г-нъ Д-ръ Цачевъ, казва се, че може правителството въ даденъ случай да назначава сѣдии, макаръ и да не би отговаряли на условието на грамотността по официални языкъ. Тука се говори само за условието на грамотността. Другитѣ изискуеми отъ закона условия трѣбва да се изпълнятъ отъ мюсюлманскитѣ кандидати. Азъ мисля, че е излишно да казвамъ, че между жителитѣ на мюсюлманското население има хора, които при другитѣ изискуеми отъ закона качества познаватъ законитѣ и нравовитѣ обичаи по-добръ, отъ колкото много наши предсѣдатели на сѣдилищата.

Предсѣдателъ: Полагамъ на гласуване предложението на г-на Д-ра Цачева.

Д-ръ Пачевъ: Чете предложението. (Виждъ по-горѣ).

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание предложението на г-на Цачева, поддържано отъ г-на М-стра на Правосъдието? Който приема да си дигне ржката. (Болшинство дига.) Народното Събрание прие това предложение, което ще се запише при 102-й чл. къмъ съдоустройството. На дневенъ редъ има предложение на г-на Аннава, за важността на домашнитѣ актове. Второ, има запитване на г-на Иордана Шишкова къмъ военното министерство. Запитване на г-на Списаревски. Освѣнъ това на първий редъ останахъ нѣкои въпроси, които се подигнахъ и не се рѣшиха; именно избиранieto на една комисия за бюджета, и за измѣненията на нѣкои членове на конституцията; и една комисия, която да преглѣда смѣткитѣ на бившето строително отдѣление при Министерството на Вжтрѣшнитѣ Работи.

Дуковъ: Ако днесъ бжде възможно искамъ да се тури на дневенъ редъ и едно запитване отъ мене къмъ М-ра на Правосъдието. Ако пакъ не остане врѣме, може да остане за другъ пжтъ. (Гласове: Нѣма врѣме.)

Председателъ: Азъ мисля, че сега да направите това запитване малка ще бжде ползата, защото по всѣка вѣроятность ще остане за послѣ, като не ще може да Ви си отговори на това.

Дуковъ: Ако имаме врѣме, тогава азъ ще запитамъ по-диръ обѣдъ.

Председателъ: Ако остане врѣме може да направите запитване безъ да бжде записано на дневенъ редъ.

Анневъ: Азъ мисля, че остана единъ въпросъ не рѣшенъ, той е въпроса за прогоннитѣ. Ще ли се плащатъ тѣзи

като Нар. Събрание се отлага или не? Защото има депутати, които имжтъ дългъ пжтъ, именно онѣзи отъ вѣсточната часть на Княжеството.

Председателъ: Азъ мисля, че този въпросъ, не е нужда да се подига въ Народното Събрание. Той самъ по себе си се рѣшава. Щомъ Народното Събрание се отлага съ съгласието на правителството; щомъ депутатитѣ си отиватъ и се връщатъ тѣ имжтъ право да си получатъ възнаграждението. Като иджтъ депутатитѣ за първъ пжтъ, тѣмъ имъ се плаща възнаграждение, и щомъ се отлага сессията за нѣколко врѣме, като си отиджтъ и разноски ще имъ станжтъ, то се разумѣва, че трѣбва да се възнаграджтъ. Азъ мисля, че е излишно да се подига този въпросъ.

Анневъ: Азъ напомнихъ за това, защото подобенъ случай не е имало още. Когато се разбира тѣй, азъ съмъ съгласенъ.

Председателъ: Ако правителството имаше нѣкое съмнѣние въ този въпросъ, то щеше да попита. Нъ азъ мисля, че правителството нѣма никакво съмнѣние върху това.

Манафовъ: Азъ мисля, че засѣданието трѣбва да се отложи за подиръ обѣдъ.

Бошнаковъ: Азъ имамъ три прошения отъ голѣма важность, трѣбва да ги прочетж.

Председателъ: На колко часа да се съберемъ? (Гласове: На три часа.) На три е кжсно, ще се съберемъ на 2¹/₂. (Гласове: Съгласни.) Засѣданието се отлага на 2¹/₂

(Конецъ на 12 часа и 30 минути.)

Председателъ: **Д. Грековъ.**

Секретари: { **Н. Шивачовъ.**
И. Ц. Щърбановъ.

Подпредседатели: { **Иванъ Симеоновъ.**
Ат. Минчовъ.

Директоръ на Стенографическото Бюро: **А. Безеншекъ.**